

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет філологічний
Кафедра германської та слов'янської філології

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ»

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності	014 Середня освіта
предметної спеціальності (англійська))	014.02 Середня освіта (Мова і література
за освітньо-професійною програмою	«Середня освіта (Мова і література (англійська))»
мова навчання	російська

Розробник:

Орел Анна Сергіївна канд. філол. наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології;

Рецензенти:

Глущенко В. А. – доктор філологічних наук, професор кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Ледняк Ю. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

д. філол. н., проф. Глущенко В. А.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

30 серпня 2021р.

протокол № 1

**Опис навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ»**

Назва	Історія російської літературної мови
Кількість кредитів	4 кредити
Рік підготовки, семестр	1 рік навчання, 2 семестр
Компонент освітньої програми	Вибірковий компонент ОП
Викладач	Орел Анна Сергіївна, доцент кафедри германської та слов'янської філології, кандидат філологічних наук
Контактна інформація	doncaban@gmail.com
Консультації	Консультації викладача – щосереди о 12:00
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальну дисципліну «Історія російської літературної мови» присвячено вивченню історії формування вищої форми національної мови – російської літературної мови. При цьому в курсі вивчаються не тільки системно-структурні перетворення, що відбуваються в процесі вироблення стандартних норм, але мова розглядається з точки зору її функціонування в суспільстві.</p> <p>Предмет вивчення: російська літературна мова, її розвиток в умовах суспільного функціонування літературної мови на різних етапах.</p> <p>У результаті освоєння курсу здобувач повинен оволодіти знаннями історичних процесів виникнення писемної традиції на Русі, знаннями етапів розвитку типів, а потім і стилів писемної мови, знаннями етапів формування норм літературної мови, знаннями того, як поступово формувалися стилі російської літературної мови.</p> <p>Здобувач повинен вміти бачити зв'язок між культурно-історичними процесами, що відбуваються в суспільстві, і їх впливом на розвиток російської літературної мови.</p> <p>Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Курс викладається російською мовою.</p>
Опис навчальної	<i>Мета навчальної дисципліни:</i> показати процес виникнення та розвиток російської мови, формування її

<p>дисципліни</p>	<p>фонетичної і фонологічної систем, граматичної будови – морфології і синтаксису, зміни лексичного складу і фразеології. Також мета полягає у допомозі студентові засвоїти основні процеси формування і становлення російської мови, засвідчити її безперервний історичний розвиток та вдосконалення, з'ясувати взаємодію між окремими структурними мовними явищами, зрозуміти загально внутрішні і часткові закони мови.</p> <p><i>Ключові слова:</i> літературна мова, історія літературної мови, російська мова, стилі мови.</p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i> Володіти нормами російської літературної мови, навичками аналізу причин і передумов історичних змін в мові.</p> <p>Демонструвати знання основних положень і концепцій у царині історії російської мови, лінгвістичного аналізу тексту. Порівнювати та аналізувати мовну ситуацію у певну історичну епоху на тлі загальної культурної ситуації; аналізувати пам'ятки писемності, визначати характерні риси кожного періоду розвитку російської мови, стилів писемної мови. Вільно володіти російською мовою в її літературній формі.</p> <p><i>Матеріали та ресурси:</i> <i>посилання на дистанційний курс:</i> http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1476 <i>навчально-методичні матеріали:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ничик Н. Н. История русского литературного языка: практикум. Симферополь : Доля, 2010. 255 с. 2. Ларин Б. А. Лекции по истории русского литературного языка: Учебник для филол. специальностей ун-тов и пед. ин-тов. 2-е изд., испр. СПб. : Авалон, 2005. 416 с. <p><i>наявне обладнання:</i> ноутбук, проектор.</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Загальнотеоретичні запитання. Початок письменності у східних слов'ян як основа передумова виникнення літературної мови.</p> <p>Тема 2. Давньоруська літературно-письмова мова київського періоду.</p> <p>Тема 3. Літературно-письмова мова московського періоду</p> <p>Тема 4. Російська літературна мова другої половини XVII ст.</p> <p>Тема 5. Російська літературна мова з середини XVIII ст. Шляхи розвитку російської літературної мови останньої третини XVIII ст.</p>

	<p>Тема 6. Карамзінський період розвитку російської літературної мови. Полеміка про «старий» та «новий» склад.</p> <p>Тема 7. О. С. Пушкін – засновник сучасної російської літературної мови.</p> <p>Тема 8. Літературна мова ХХ –ХХІ ст.</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Методи навчання:</i> лекції, дискусії, співбесіди; конспектування, анотування, рецензування, тестування, доповіді, конспектування, написання рефератів; метод презентацій; самостійна робота (розв’язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота тощо.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p>Відвідування лекційних і практичних занять (неприпустимість пропусків, запізнень); правила поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних телефонів).</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p><i>Види контролю:</i> поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).</p> <p><i>Методи контролю:</i> спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестування, оцінювання самостійної роботи, лінгвістичний аналіз тексту тощо.</p> <p><i>Форми контролю:</i> індивідуальна та фронтальна перевірка.</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до <i>Положення про контрольні заходи у «ДДПУ»</i> (https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.</p> <p>Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів. Залік як форма контролю передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов’язкової присутності здобувача вищої освіти.</p>

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Основні вимоги: для отримання високих балів під час вивчення дисципліни «Історія російської літературної мови» крім виконання завдань до практичних занять та завдань самостійного блоку необхідними є дотримання основ академічної доброчесності, а також усвідомлення наступних правил: неприпустимість пропусків, запізень; правил поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи тощо); заохочень і стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, отримання другої вищої освіти) навчання може відбуватись в онлайн формі або за індивідуальним графіком (Положення про навчання здобувачів за індивідуальним графіком

<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/021.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладань: Perezдача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>)

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (від 1 до 5 балів).

Здобувачі, які отримали незадовільну оцінку або були не допущені до підсумкового контролю, мають можливість ліквідувати академічну заборгованість згідно з відповідним графіком. Умовою для ліквідації академічної заборгованості є накопичення необхідної кількості балів (для досягнення 60 балів) за виконання визначених викладачем додаткових самостійних завдань до повторного складання контрольного заходу.

Політика щодо академічної доброчесності: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту без порушень (плагіат фрагментів письмових робіт та повних текстів; плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо; відсутність належних посилань;

помилки цитування) із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів, що присвоюється студентам, із розподілом за темами та результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	1	6	4	4	2
T2	2	1	6	4	4	2
T3	2	1	6	4	4	2
T4	2	1	6	4	4	2
T5	2	1	6	4	4	3
T6	2	1	6	4	5	3
T7	2	1	6	4	5	3
T 8	2	1	6	4	6	3
Разом	16	8	48	32	36	20

Розподіл балів, що присвоюється студентам, із розподілом за темами та результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	1	3	2	6	3
T2	1	1	3	2	6	3
T3	1	1	4	2	8	5
T4	1	1	4	2	8	5
T5	1	1	4	2	8	5
T6	1	1	4	2	8	5
T7	2	1	4	2	8	5
T8	2	1	4	2	8	5
Разом	10	8	30	16	60	36

Переваги вивчення навчальної дисципліни

У процесі вивчення дисципліни здобувач навчиться застосовувати отримані історико-лінгвістичні знання в майбутній професійній діяльності; зможе аналізувати тексти різних періодів історії російської літературної мови. Під час

«Бонус вивчення»	проведення начальних занять забезпечуватиметься розвиток у здобувачів навичок командної роботи, міжособистісних комунікацій.
-----------------------------	--

А. С. Орел